

MARIA

Se spune că orice viață e un roman. Notorietatea sporește îndreptățirea acestei afirmații, de unde și popularitatea scrierilor despre oamenii celebri. Nu o dată filmul și teatrul se încumetă să dea o identitate precisă personajului principal sperînd să atragă publicul prin etalarea diferențelor dintre fața publică și cea ascunsă, prin reliefarea dramatismului motivațiilor. Cele mai multe încercări sfîrșesc în convențional sau în derizoriu: fie pentru că imaginea acreditată copleșește încercările de a căuta adevărul vieții, fie pentru că invenția face să se deplaseze conturile personalității evocate. Scenariul radiofonic e din principiu mai apt să navigheze printre capcanele genului, prin modalitățile sale specifice, el lăsînd un teritoriu în care sugestia nu trebuie neapărat să se materializeze în detalii concrete de ambianță. Posibilitate pe care Radioul o exploatează din plin, alcătuiind varii cicluri cu scop educativ dedicate vieții personalităților. Un succes în domeniu a înregistrat Teatrul Radiofonic prin difuzarea scenariului **Maria** de Flavia Buref. Maria Tănase rămîne în legendă, cele cîteva ocoluri prin viață sînt o ipoteză plauzibilă care, fără a produce revelații pornind de

la ceea ce se știe, imaginează cu măsură datele unui om generos care se exprimă organic prin cîntec.

Performanțele și ineditul scenariului sînt date de muzică. Și nu cum ne-am aștepta doar de cîntecele Mariei Tănase. Cu ajutorul compozițiilor lui Laurențiu Profeta, Flavia Buref construiește o ambianță în care muzica devine un mod firesc de exprimare a prea-plinului sufletesc. Convenția e respectată strict: personajul Maria (Adriana Trandafir) nu cîntă niciodată cîntecele Mariei Tănase; de fiecare dată se găsește o modalitate abilă pentru raportarea la original.

Echipa de realizatori (regia artistică: Dan Puican, regia tehnică: ing. Luiza Mateescu, regia muzicală: Romeo Chelaru), alături de restul distribuției, din care l-am reținut în mod special pe Mitică Popescu, au reușit nu doar să capteze atenția, ci și să transmită un mesaj.

Desigur, producția artistică a Teatrului Radiofonic ar merita să fie urmărită mai consecvent și analizată mai detaliat. Ne mîrginim deocamdată să semnalăm această reușită.

M.B.

GONG INAUGURAL

Imediat după decembrie '89, prin strădania lui Ion Caramitru, ce avea să fie ales președinte al UNITER, și George Banu, secretar general al A.I.C.T. (Asociația Internațională a Criticilor de Teatru), cît și datorită prezenței benefice a lui Andrei Șerban la conducerea Teatrului Național din București, unde relansează cu un răsunător succes internațional, de durată, **Trilogia antică**, teatrul românesc reintră cu brio în circuitul european și mondial al festivalurilor și turneele teatrale, găzduind, la rîndu-i, nu puțin turnee teatrale străine. La ființă, apoi, după turneul francez "Primăvara libertății", tot sub egida UNITER, teatrul româno-francez și se pun ulterior bazele unui teatru româno-englez, precedat de susținerea unor stagii de pregătire profesională în Anglia și, respectiv, în România. Mult (și pueril) discutata "intrare" a României în Europa, cel puțin din punct de vedere teatral, pare astfel asigurată. Dar Europa nu mai înseamnă chiar întreaga lume și, din moment ce teatrul românesc ajunge să fie nu numai apreciat, ci pur și simplu ovaționat la Tokio și la Sao Paulo, la Cairo și la Kuala Lumpur, ideea creării unui teatru româno-american nu mai pare, nici ea, de domeniul fanteziei. Cel puțin pentru Alexa Visarion, pînă nu demult director al Teatrului Mic, iar actualmente director al Teatrului Dramatic din Brașov, profesor universitar de regie-teatru la Academia de teatru și film, beneficiar - cu ani în urmă - al unei burse Fulbright și neobosit în strădaniile sale de promovare și diversificare a contactelor teatrale româno-americane. Inițiativa se bucură de înțelegerea și sprijinul părții americane, ca și de promisiunile (rămase încă neonorate) ale părții române, problema sediului acestui teatru, atît de importantă chiar pentru barometrul relațiilor politice

româno-americane, fiind "soluționată" de domnul primar general al capitalei, Crin Halaicu, ca și atîtea altele. Noroc că Alexa Visarion nu este dintre cei care să se lase ușor descurajați. El face aproape pe cont propriu toate demersurile necesare creării acestui teatru, ce se bucură în continuare de atenția cuvenită, cel puțin din partea americană, care-l desemnează co-director al ei pe Curt L. Tofteland, actor, regizor și dramaturg, director al "Kentucky Shakespeare Festival", personalitate proeminentă a vieții teatrale americane, ce nu va ezita să dea curs invitației directorului părții române de a susține un recital Shakespeare, cu fragmente dintre cele mai cunoscute piese, în consacrată formulă americană, „one-man show”.

Ce ar fi putut să-i stea cît de cît alături lui Shakespeare, la deschiderea simbolică a teatrului româno-american? Cu siguranță, și numai, creația poetului nostru național, Mihai Eminescu. Regizorul Alexa Visarion a avut tactul și diplomația de a invita ca parteneră a lui Curt L. Tofteland, în acest spectacol inaugural, o tinăra actriță cu certă sensibilitate: Cătălina Mustață, rostind "Lucaefăru!" în engleză, cu sentimentul oficerii unui ritual.

În ceea ce-l privește, Curt L. Tofteland ne-a delectat pur și simplu, plimbîndu-ne cu eleganță și umor prin lumea regilor și bufonilor shakespeare-

reeni, așa cum, cu ani în urmă, într-un stil mai "sec", mai englezesc, o făcuse - tot la București - și Ian Mc Kellen, în al său **Acting Shakespeare**. C.L. Tofteland pare însă ceva mai apropiat de sensibilitatea noastră, umorul său nu-și refuză cîtuși de puțin suculența și chiar verva dezlănțuită, făcîndu-te parcă să uiți că ești în sală și să te simți efectiv părtaș la ceea ce se întîmplă pe scenă. Sumare dar sugestive elemente de recuzită îl ajută să se travestească într-o clipă, să fie bărbat sau femeie, bufon sau rege, într-o continuitate ea însăși cu tîlc. Personal, l-am admirat cel mai mult în Feste din **A douăsprezecea noapte**, în care ne-a oferit repere de artă teatrală modernă, capabilă să se dispenseze de reconstituiri, în favoarea esențelor etern-umane.

Spectacolul a avut loc pe data de 14 octombrie 1992 la Studioul "Casandra" al Academiei de Teatru și Film și s-a bucurat de o primire entuziastă din partea oamenilor de teatru prezenți la această inaugurare, destul de stranie prin modestia ei. Dar cîte alte inaugurări nu păcătuiesc prin a face "mult zgomot pentru nimic"? În modestia sa, gongul inaugural al teatrului româno-american purta însă pecetea unui înalt profesionalism, al unei simțiri alese și al lucrului făcut cu temeinicie și tenacitate.

VICTOR PARHON

